

Innhold

Kapittel 1

Innledning	11
-------------------------	----

Kapittel 2

Pedagogikkens HVORDAN-aspekt i fokus	15
Områder for læring på skolen	16
Den pedagogiske metodologiens renessanse	19
Det offentliges interesse for pedagogisk metodologi	20
Omfatter tiltak for kompetanseheving kunnskaper om pedagogikkens HVORDAN-aspekt?	23
Er det noe som virker best?	24
Læreren for fremtiden og lærerens framtid	27
Gode lærere er viktig for å fremme mer læring i alle fag og best mulig læringsutbytte for alle	28

Kapittel 3

Læreplanen Kunnskapsløftet – et utdanningspolitisk dokument med store forventninger til lærere	31
Opplæringens sentrifugeringspunkt	33
PISA og TIMSS-undersøkelser og Kunnskapsløftet	34
TIMSS-undersøkelser	35
Grunnleggende ferdigheter og prinsipper for opplæringen i Kunnskapsløftet	37
Læringsplakaten: Kunnskapsløftets logikk når det gjelder pedagogikkens HVA og HVORDAN	41

Kapittel 4

Kompetansebegrepet og lærerens pedagogiske kompetanse i opplæringsperspektiv	44
Den nye reformen i grunnskolelærerutdanningen	46
Lærernes kompetanseområder	47

Undervisningsbegrepet og opplæringsbegrepet	49
Opplæringens kjernemål: å fremme forståelse og læring	50
Man kan undervise uten å drive opplæring	50
Opplæring og læring	51
Opplæring er ikke drilling eller indoktrinering	51
Opplæring er muliggjøring av læring	52
Opplæringsteorien og undervisningsteorien	52
En mer læringsorientert og resultatorientert skole	54
Lærerens pedagogiske kompetanse	
– «Gode lærere vet hvordan de skal undervise»	55
Det ligger flere faktorer bak en god undervisning	57
Danning av yrkesutøvere i et profesjonelt fellesskap	58
Kapittel 5	
Aktualiseringen av lærernes metodekompetanse	61
Hva er metode?	62
Hva er metodologi, og hva er pedagogisk metodologi?	64
Metodekompetanse, opplæringskompetanse og	
undervisningskompetanse er tilegnete kompetanser	67
Pedagogiske prinsipper	69
Kapittel 6	
Lærerens yrkespraksis, lærerrollen og lærerprofesjonaliet	71
Didaktisk relasjonstenkning og den integrerte lærerrollen	73
En amerikansk tilnærming: standarder for lærerkompetanse	75
Lærerens handlingsrom og læreren som kontinuerlig læreplanutvikler ...	77
En god gjennomføringskompetanse	78
Klasserommet er den viktigste plassen i vårt skolesystem	83
Rektor som støttespiller	83
Gir vi steiner for brød til våre pedagog-kandidater?	85
Kapittel 7	
Fokus på skolebaserte læringsresultater og lærerens betydning	
for elevenes læringsutbytte	88
Pedagogikkens <i>HVORDAN-aspekt</i> berører lærerens betydning	
for elevens skolebaserte læring	89

Kan elevsammensetningen skape forskjeller, og i tilfelle hvordan?	94
Det er ikke likegyldig hva som skjer på skolen og i klassene	96
Hjemmets, skoleledelsens, lærernes, vennerelasjonenes og de elevrelaterte variablenes betydning for skolebasert læring	101
Betydningen av intellektuelle, affektive og opplæringsbaserte faktorer for elevenes skolebaserte læring	101
Pedagogikkens HVORDAN-aspekt berører lærerprofesjonalitet og lærerdyktighet	112

Kapittel 8

Den praktisk-pedagogisk kompetente læreren	113
Erfarne eller kyndige lærere?	113
Lærerkyndighet	115
Lærerkyndighetens dimensjoner	117
Organisering, strukturering og presentasjon av lærestoffet	117
Løsningsorientering, fleksibilitet, individuell hensyntaking og planlegging	118
Å ha et klart fokus, klare forventninger, forutsigbarhet og oversikt og struktur	121
Å kunne kombinere en sterkt innholdssentrert opplæring med en sterkt elevsentrert opplæring	123
Støttende sosialt samspill og veiledning av elevenes læring	124
Oppfølging av elever og tilbakemeldinger	124
Kyndige lærere er effektive lærere	125
Effektive lærere er mer følelsesmessig engasjerte	125
Kyndige lærere styrker elevenes «self-efficacy», «positive selvfølelse», og dermed læringsresultater	126
Den kumulative positive virkningen av en rekke små, men viktige lærerrelaterte variabler	127

Kapittel 9

Forståelse er grunnlaget for menneskers læring og utvikling	130
Skjema og meningskart på det kognitive planet	131
Meningskartets utvidelse: aktivisering og utvidelse av skjemaet	132

Kapittel 10

Et læreplanteoretisk perspektiv på skolebasert læring	137
Den skjulte læreplanen og null-læreplanen	139
Læreplan som oppnådd kompetanse, skolefaglig læring:	
den erfarte læreplanen	139
Tilpasset opplæring	141
Litteratur	143